

‘IK HAD GEVOELD HOE
HET IS OM VADER TE
ZIJN. EN OPEENS STOND
IK MET LEGE HANDEN’

Eric Boers (50) verloor zijn twee kinderen aan dezelfde ziekte. Er volgde een lange zoektocht naar de zin van zijn bestaan. ‘Ik klampte me vast aan de pijn.’

tekst: Brenda van Osch // foto's: Brenda van Leeuwen

MET DANK AAN HOTEL FINCH

Vanaf het moment dat Bibi geboren was, waren we twee handen op één buik.

Toen we een tweede kregen, kon ik me niet voorstellen dat ik nog een keer zoveel liefde kon voelen, maar op een of andere manier ging het ook met Tristen vanzelf. Ik heb veel video's gemaakt van de kinderen, daar ben ik achteraf ontzettend dankbaar voor. Als ik die terugkijk, herken ik mezelf bijna niet. Alsof ik naar een ander leven kijk. Omdat alles me is ontnomen. Van alles naar niets in nog geen twee jaar tijd. Het verdriet daarna was zo groot, dat het onwerkelijk is dat ooit alles intact was.

We merkten al langer dat Tristen witjes zag en futloos was. Hij had ook vaak last van diarree. Maar goed, hij was tweeënhalf, dus dat leken kinderkwaaltjes. Na een week-endje weg vertrouwden we het toch niet helemaal. De huisarts stuurde ons door naar het ziekenhuis. Hoe die middag precies is verlopen kan ik niet reproduceren, waarschijnlijk omdat het zo traumatisch was. De bloeduitslagen konden wijzen op kanker, zeiden ze, we werden doorverwezen naar het AMC in Amsterdam. Het wachten in die speelkamer, met al die kale koppies, was angst-aanjagend. Al snel bleek dat het ging om neuroblastoom, een embryonale kankersoort. Meestal ruikt het lichaam de foute cellen zelf op. Soms niet. Tristen had een agressieve variant met uitzaaiingen.

Tristen kreeg chemo. Ik heb nog nooit een kind van twee zo boos gezien. De verpleging mocht hem niet eens

aankijken. Het voelde heel dubbel dat er gif in het lichaam van mijn kind werd gepompt, maar we hadden geen keuze. Toen hij een darminfectie kreeg, ging het snel bergafwaarts. Op de intensive care is hij in slaap gebracht. Er zijn nog wanhoopspogingen gedaan, maar tevergeefs. Tussen diagnose en overlijden zat uiteindelijk vier weken.

Twee keer getroffen

Ik was vooral boos, die eerste fase. Het was zo onrechtvaardig. De pijn was zo intens. In die pure rouw was ik heel gevoelig voor de woorden van anderen. Mensen zeiden de gek-

haar ouders. Als koppel was het lastig. Rouw is egoïstisch. Je kunt niet anders dan op jouw manier rouwen. Wij waren elkaars tegenpolen, wat in de relatie mooi was, maar ook betekende dat we het verdriet heel anders beleefden en dus anders rouwden. Ik las veel over rouw, bijvoorbeeld de boeken van Manu Keirse. Ik had behoefte aan contact met andere ouders en sloot me aan bij Villa Joep, de stichting die zich inzet om neuroblastoom geneesbaar te maken.

We waren net weer aan het bouwen toen een jaar na Tristen ook Bibi ziek werd. Ze had een gele plek boven haar oog die maar niet wegging.

‘Rouw is egoïstisch. JE KUNT NIET ANDERS DAN OP JOUW MANIER ROUWEN’

ste dingen. “In jouw schoenen had ik zelfmoord gepleegd.” Die heb ik meerdere keren gehoord. “Je moet het een plekje geven.” Nee. Een pak melk geef je een plek in de koelkast. Bibi was voor mij de sleutel om niet op te geven. Zij had natuurlijk ook verdriet, maar op haar manier. Toen Tristen net was overleden, zei ze blij: “Dan kunnen jullie meer met mij spelen!” Ach, dat vond ik zo aan doenlijk. Ik deed er alles voor om te zorgen dat zij onbezorgd kon leven en niet leed onder het verdriet van

De huisarts stuurde ons weer door, vooral om mij als overbezorgde vader gerust te stellen, denk ik. Een dag later zaten we opnieuw in het AMC. Zelfde oncoloog. Het was gewoon *fucking* hetzelfde. Dat kon helemaal niet. Na het overlijden van Tristen had ik Bibi nog laten onderzoeken en daar was niets uitgekomen. Nog nooit was een gezin in Nederland hierdoor twee keer getroffen. “Maar ik word beter,” zei Bibi. Daar was ze heilig van overtuigd. En daar leek het aanvankelijk ook op. Ze re-

‘Terugkijkend zie ik dat ik AL DIE JAREN VEEL LIEFDE HEB GEKREGEN DIE IK NIET KON ONTVANGEN’

ageerde goed op de chemokuur. Wij zamelden intussen geld in voor immunotherapie in Philadelphia. Dat zou haar kansen enorm vergroten. Een wedstrijd tussen FC Twente en PSV stond in het teken van Bibi. Vak P, de hooligans, verkocht spandoeken en sjaaltjes. Kinderen inden stiegeld. Vier ton werd er opgehaald, hartverwarmend. Helaas zijn we nooit naar Philadelphia geweest. Acht maanden nadat ze ziek werd, is ze overleden. Ze werd net geen acht jaar.

Ondraaglijk

Vier dagen na Bibi's begrafenis ben ik gaan hardlopen en daar ben ik nooit meer mee gestopt. In die begintijd was dat mijn redding, het enige medicijn. Ik had gevoeld hoe het is om vader te zijn, om niet zelf de belangrijkste persoon te zijn in je leven. En opeens stond ik met lege handen. Wat was in hemelsnaam nog de zin van mijn bestaan? Ieder moment van de dag dacht ik aan ze. Ik heb nooit gedacht: laat het leven maar zitten, maar tegelijkertijd was de pijn ondraaglijk. Ik voelde me een soort alien. Niemand begreep me en dat kon ook niet. Vooral met mannen van mijn leeftijd voelde ik geen aansluiting meer. Alleen met Marco, mijn liefste vriend, kon ik echt praten. Mijn vrouw en ik zijn helaas uit elkaar gegaan. Laatst las ik het boek *Als de man verliest* van Tim Overdiek, daarin staat voor mijn gevoel precies raak beschreven wat het verschil is in hoe mannen en vrouwen rouwen. Mannen zijn boos en achter

die boosheid gaan emoties schuil. Vrouwen zijn emotioneel en achter de emoties zit boosheid. Waar ik veel uithaalde waren boeken over Auschwitz, zoals *De zin van het bestaan* van Viktor Frankl en *De keuze* van Edith Egers. Ik wil het leed niet vergelijken, maar het geeft me hoop dat mensen zelfs onder die omstandigheden nog kracht kunnen vinden. Al word ik gemarteld, al krijg ik geen eten, mijn innerlijke vrijheid pakt niemand me af, schrijft Frankl. Dat vind ik zo inspirerend. Egers was zelfs in staat Hitler te vergeven. Kinderen deden opeens heel veel pijn. Daar zijn ook wel nieuwe relaties op gesneuveld. Ik was als een weduwnaar die voelt: ik stap nooit meer in een relatie, uit respect, maar ook omdat mijn hart is gebroken. Mijn hart stond open voor mijn eigen kinderen, niet voor andermans kinderen. Er was geen ruimte voor een nieuwe vaderrol. Wat ook meespeelde, is dat nieuwe partners de illusie hadden dat ze me konden helen, maar dat kon ik alleen zelf. Ik kon ook niet sneller door mijn proces. Als ik terugkijk, heb ik in die jaren veel liefde gekregen die ik niet kon ontvangen.

Zachter gevoel

Op een gegeven moment heb ik professionele hulp gezocht. Eerst kwam ik bij de praktijkondersteuner van de huisarts. Net afgestudeerd, nul levenservaring. Ze zei dingen als: “Het verdriet mag er zijn.” Alsof het met een flinke huilbui opgelost zou zijn. Heel pijnlijk. Gelukkig kwam ik

daarna via mijn werk bij een coach, dat was een schot in de roos. Hij had zelf ook een kind verloren. Hij liet me kennismaken met de cirkel van hechting en verlies. Bij verstoorde rouw ga je onthechten, vermijd je intimiteit en ervaar je zinloosheid. In gezonde rouw leer je aanvaarden dat verlies en afscheid bij het leven horen. Ik klampte me vast aan de pijn. Als ik dit allemaal van tevoren had geweten, was ik nooit aan kinderen begonnen, zo voelde het. Ik kon de jaren samen nog niet als waardevol zien. De coach leerde me om mijn kinderen anders vast te houden. Letterlijk. Ik kreeg twee kussens, één kussen was Bibi, de andere Tristen. Die moest ik om beurten vasthouden en vertellen wat ze me gebracht hadden. Langzaam kwam zo achter de boosheid een zachter gevoel vandaan. Tot ik kon voelen dat ik het koester dat ik het vaderschap heb ervaren. Hij liet me ook buigen voor foto's van de kinderen, buigen voor mijn lot. Eerst kon ik het niet, maar uiteindelijk heb ik het gedaan. En nu, jaren later, kan ik zeggen dat ik er ook in geloof. Ik denk dat er gebeurtenissen in ons leven vaststaan en dat daarin onze lessen besloten liggen. Vervolgens is aan ons hoe we daarop reageren. Ben je slachtoffer of draag je je lot?

Innerlijke vrede

Ik heb van alles geprobeerd om het geluk weer te vinden. Mediteren, ayahuasca, mannencirkel, een pelgrimstocht. Ik ben ook een aantal

keer naar een medium geweest en daar kreeg ik tekenen van mijn kinderen. Een heel bijzondere ervaring. Veel mensen zullen me een wappie vinden, maar weet je: een mens mag zijn eigen geloof creëren. Ik zie mijn kinderen nu als mijn gidsen. Ik wil de signalen die ik ervaar graag omarmen. Zingeving is de laatste stap in de cirkel van hechting en verlies. Ik denk dat voor veel mensen hun zingeving dicht ligt bij wat ze is overkomen, dus voor mij in het omgaan met het verlies van kinderen en rouw. Ik heb een periode een coachingspraktijk gehad: Geluk is Kinderspel. Maar ik durfde me toen nog niet specifiek op rouwen te richten. Ik werk nu weer in de sales, daarnaast begin ik binnenkort als vrijwilliger bij een stichting waar mensen terecht kunnen met levensvragen of suïcidale gedachten. En ik hoop mijn verhaal in een boek te vatten. Het eerste medium dat ik ontmoette zei al: “Er mag een boek komen.” Ik denk dat daar nog een pad voor mij ligt om te bewandelen, waar ik zingeving in verwacht te vinden. Ook al zou ik er maar één persoon mee helpen. Onlangs is Marco overleden. Vijftig jaar pas, vader van twee kinderen. Kanker. Bam, weg. Dat het leven fragiel is had ik natuurlijk al ondervonden, maar dit vond ik ook weer zo oneerlijk. Het leven is als een Russische roulette. Zijn dood heeft me weer behoorlijk doen wankelen. Gelukkig kon ik er voor hem zijn. We hebben uitgebreid gepraat over de dood, over zijn angsten bij het ziekteproces en over de zin van het leven. Dat liefde de kern is. Dat geluk zit in de kleine dingen. Dat er momenten van geluk zijn, maar dat het draait om innerlijke vrede. De dag voor zijn overlijden heb ik nog twee uur aan zijn bed gezeten. Ik heb gezegd dat hem een warm onthaal staat te wachten. Dat het feest is daarboven en hij niet alleen is. //

‘IN DE PIJN MOET NIEUWE VERBINDING ONTSTAAN’

Elkaar niet kunnen bereiken als partners in rouw komt vaak voor, zegt **Tim Overdiek**, therapeutisch coach en auteur van *Als de man verliest* (samen met Wim van Lent). Iedereen rouwt op zijn of haar manier, op een eigen tempo. ‘Vrouwen zijn beter in het verwoorden van hun emoties, kunnen ook letterlijk stilzitten in hun verdriet. Mannen gaan liever iets doen, soms tot ergernis van de vrouw die bijvoorbeeld niet begrijpt dat hij alweer snel aan het werk gaat.’ Mannen kunnen in hun diepste rouw ook doorslaan in het zoeken naar afleiding. Buitensporig veel sporten, veel drank of drugs, zich verliezen in gokken of seks. Vooral om maar niet bij de ondraaglijke pijn te hoeven zijn. Om elkaar niet te verliezen, moet de man soms letterlijk naast zijn partner zitten, zegt Overdiek. En de vrouw heeft op haar beurt de taak om met haar partner in beweging te komen. ‘En dan luisteren naar elkaar, zonder oordeel of oplossing. Daarmee ontstaat in die pijn nieuwe verbinding.’ Mannen hebben daarnaast ook mannen nodig om hun masculiene energie te toetsen, te voelen en te delen. ‘Dat hoeft niet in de kleedkamer van het voetbal of met veel bier in de kroeg. Zoek een of twee vrienden uit die bereid zijn om er op alle manieren voor je te zijn. Bij wie je je niet hoeft groot te houden, maar die je hooguit een keer goed vastpakken en zeggen dat het goed komt. Betekenisvolle vriendschap is onbetaalbaar, zeker als de dood op een gruwelijke wijze je leven op zijn kop heeft gezet.’